

INHOUD

Voorwoord	9
1 Na de zomervakantie – De eerste schooldag van 1D	11
2 Tot de herfstvakantie	40
3 Na de herfstvakantie	74
4 Na de kerstvakantie	109
5 Na de krokusvakantie	148
6 Na de meivakantie	190
Nawoord	231
Dankwoord	237

VOORWOORD

In 2002 schrijf ik voor het eerst over de Gijsbert Karel van Hogendorp, een vmbo voor economie en ICT in de Rotterdamse wijk Delfshaven. Ik ben gedesillusioneerd na mijn lesgeefervaringen op een Amsterdamse vmbo en zoek een school waar het wél goed gaat. Ik weet het gelijk: dit is een bijzondere vmbo-school. De school veegt de grotestadsproblemen niet onder het vloerkleed. Op een muur van de lerarenkamer staat met grote letters: ALLE HENS AAN DEK. Voor de leerlingen stropen de leerkrachten hun mouwen op. Soms zelfs meer. Aan het roer Gerard Soetman, een schooldirecteur die je vaker in dit soort scholen tegenkomt: bevlogen en voor de duvel niet bang. Zijn school voelt als een veilige haven, in tegenstelling tot veel vmbo-scholen in de grote steden.

In de zestien jaar dat ik nu over onderwijs schrijf, ben ik eindelijk veel scholen in en uit gelopen. Maar ik heb nooit helemaal de vinger gekregen achter dat wonderlijke proces in een school: wat maakt een school nou goed? Wat maakt een leerkracht goed? En hoe motiveer je leerlingen die niet dol zijn op school? Het plan ontstaat om een boek te schrijven over een schooljaar op de ГКН. Een schooljaar heeft zijn eigenaardige ritme van veertig weken die lopen van zomervakantie tot zomervakantie. Ik wil over een brugklas schrijven: dat universele magische jaar waarin kinderen hun eerste stap in de grote wereld zetten en volwassen worden.

Ik leg mijn verzoek aan Gerard Soetman voor. Hij stemt in. Ook Vincent van der Pas, brugklasdocent en mentor van 1D, stemt toe. Allebei zeggen ze hetzelfde: 'Ik heb niets te verbergen.' Ook de ouders van 1D maken geen bezwaar. En dat verbaast me. Bij een dergelijk verzoek aan een wit gymnasium zouden de bezwaren van de ouders de nekslag geven, maar de ouders van 1D zijn eerder gevluid en trots. Een boek waarin hun kind voorkomt! De negentien kinderen zelf vinden het ook een eer. 'Een boek over ons,' klinkt het ongelovig, 'worden wij nou beroemd?' Na twee weken zijn ze me al vergeten en ben ik onderdeel van het schoolmeubilair geworden. Opgegaan in de nieuwe wereld van de school.

Anja Vink

NA DE ZOMERVAKANTIE • DE EERSTE SCHOOL- DAG VAN 1D

Maandagmorgen 29 augustus 2011. Vanaf kwart over acht vult het bakstenen schoolgebouw van de Gijsbert Karel van Hogendorp, afgekort ГKH, een vmbo voor economie en ICT in de Rotterdamse wijk Delfshaven, zich langzaam met jonge stemmen, geschreeuw en geroezemoes. Af en toe klinkt een volwassen stem op die leerlingen tot de orde roept. Iets voor halfnegen komen de leerlingen van 1D muisstil lokaal 1.28 op de eerste verdieping binnen: bij de meisjes bungelen grote felgekleurde tassen met lange hengsels aan hun arm, de jongens dragen rugzakken in blauw, grijs of zwart. Leerkracht Vincent van der Pas verwelkomt hen en prijst ze omdat ze op tijd zijn. 1D kijkt de jongensachtige blonde man van vijfendertig met zijn rustige groene ogen stil en afwachtend aan. Vincent begint net aan zijn uitleg over het rooster en de lengte van de lessen, als de deur van het lokaal opengaat. Een hijgende zwarte jongen met verhitte wangen blijft vlak bij de deur staan, de blikken van Vincent van der Pas en de zeventien andere leerlingen in het lokaal zijn op hem gericht. Vincent doet een paar stappen in zijn richting en zegt gespeeld verbaasd: ‘Goedemorgen Jim, hoe kun je nou te laat komen op de eerste schooldag?’

Jim: ‘Ik ben te laat van huis gegaan, meneer.’ Zijn hoofd is gebogen, zijn vingers wriemelen aan de rugzak vol boeken in zijn hand.

Vincent: ‘Wat ga je morgen dan doen?’

‘Op tijd van huis gaan, meneer,’ bromt Jim.

Vincent grijnst en gebaart dat Jim verder de klas in moet komen. ‘Fijn dat je er bent, jongen. Ga zitten!’

Vincent vervolgt zijn verhaal en legt uit hoe de dagen zijn ingedeeld. ‘Op de ГKH duren de lessen vijftien minuten in plaats van vijftig zoals op de meeste andere scholen voor voortgezet onderwijs. Jullie hebben daardoor vijftien minuten extra tijd om je huiswerk op school te maken. Als je op school heel hard werkt, hoef je thuis dus bijna niets meer te doen en alleen te leren voor de schriftelijke overhoringen en de toetsen.’

Dan gaat de deur van het lokaal weer open. Een lange magere jongen met een bril en opgeschoren kort donker haar staat in de deuropening. Hij verfrommelt zenuwachtig een rood briefje en struikelt over zijn woorden als hij probeert uit te leggen waarom hij te laat is.

Vincent onderbreekt hem scherp: ‘Waarom ben je te laat, Adil? Te laat naar bed gegaan?’

Adil: ‘Mijn zus heeft me niet wakker gemaakt.’

Vincent verbaasd: ‘Waarom moet je zus je wakker maken? Dat kan je toch zelf doen?’

Adil zwijgt.

Vincent: ‘Heb je een mobiele telefoon?’

Adil knikt.

‘Hoe laat moet je eruit?’

Adil: ‘Om kwart voor acht.’

Vincent: ‘Dan zet je in het vervolg de wekker van je telefoon om kwart voor acht. Afgesproken?’

Adil: ‘Ja, meneer.’

Vincent: ‘Ga zitten.’

Klas 1D van de ГKH is met negentien leerlingen nu compleet. De klas telt drie kleine jongetjes met kort opgeschoren donker haar, fijne gezichtjes en lange wimpers waar een vrouw jaloers

op zou zijn. Sahir heeft een fronsrimpel boven zijn neus. Aziz is een brutaal beugelbekkie. Bilal kijkt verbaasd met twee grote bruine ogen de wereld in. De meisjes dragen allemaal kleurige t-shirts en strakke broeken met lage gypies eronder. Ze hebben lang donker golvend haar tot over hun schouders, behalve Sheena: haar kroeshaar is aan één kant van haar hoofd gevlochten en aan de andere kant heeft ze een wijduitstaande afro. De kant van haar gezicht met het wijduitstaande haar heeft een zachte uitdrukking. In haar oren zitten nepdiamanten knopjes. De jongens dragen hun hedendaagse uniform: t-shirt, trainingsjack, spijkerbroek en gypies. Sommige jongens hebben verwassen t-shirts aan, andere nieuwe glimmende jacks.

De eerste lesdag van een nieuwe klas is altijd bijzonder, vindt Vincent. Je moet op alles letten, je van alles bewust zijn. Overal op ingaan en niets laten liggen. Je zet de grenzen voor het komende jaar uit. Maar dat moet wel met liefde gebeuren, want leerlingen zoals die in klas 1D houden vaak niet van school. Al sinds groep 6 van de basisschool bungelen ze onderaan qua schoolprestaties. En dat weten ze heel goed. Het advies vmbo was daar een bevestiging van. Dát gebrek aan zelfvertrouwen moet je als eerste herstellen. Maar dat duurt wel even, weet Vincent uit ervaring.

Vorige week hebben deze negentien leerlingen de grote overstap van groep 8 van de basisschool naar de eerste klas van de GKH gemaakt. Ze beginnen weer onderaan in de hiërarchie van de school. Ze zijn nu brugpiepers. Met alle zesenzeventig eerste-klassers hebben ze eerst drie introductiedagen gehad. Ze hebben gesport, gefeest en gepicknickt. Ondertussen observeerden Vincent van der Pas en zijn drie collega's de nieuwe leerlingen. Wie valt er op? Wie juist niet? Trekken sommige kinderen naar elkaar toe of gaan sommige kinderen juist niet goed met elkaar om? Op grond van deze observaties deelden de leerkrachten de

vier klassen in. Evenveel meisjes als jongens, maar ook niet te veel moeilijke en te veel timide leerlingen in één klas. Geen dominante groep leerlingen bij elkaar: dus niet te veel leerlingen van Marokkaanse, Turkse, Kaapverdiaanse, Surinaamse of Antilliaanse afkomst in een klas. Allemaal netjes verdeeld over de vier klassen.

Vrijdagmiddag, aan het eind van de introductieweek, las Vincent in de schoolkantine de klassenindeling voor. Als laatsten bleven de negen meisjes en tien jongens over die nu klas 1D vormen. Langzaam drong het tot hen door dat meneer Van der Pas hun docent voor het komende jaar zou zijn. Ze stootten elkaar aan en begonnen te juichen. Directeur Gerard Soetman stond er glunderend bij. Vincent van der Pas heeft een plekje in zijn hart: hij is een van de beste leraren van de school. De leerlingen lopen met hem weg, hij heeft een klas helemaal in zijn vingers én geeft goed les. Kinderen bloeien daardoor bij hem op.

NIET-WESTERS

Klas 1D bestaat uit twee meisjes van Surinaams-Hindoestaanse afkomst, twee leerlingen van Surinaams-creoolse afkomst, Sheena is van Antilliaanse afkomst, zes leerlingen van Turkse afkomst, zes van Marokkaanse afkomst en een leerling van Algerijns-Bosnische afkomst. Daarnaast telt de klas een Portugees, Mateus. De Turkse Hosni is in de klas de enige met blauwe ogen en blond haar. In het ondoorgrondelijke onderwijsjargon heten al deze leerlingen: achterstandsleerlingen van niet-westerse allochtone afkomst, behalve de Portugese Mateus: hij is van westerse allochtone afkomst. Hun afkomst tot in de lijn van de grootouders wordt bijgehouden door het Centraal Bureau voor de Statistiek (CBS). Maar stuk voor stuk zijn deze kinderen, behalve Mateus, in Nederland geboren. Meer dan de helft van alle Rotterdamse jongeren is ondertussen van niet-

westerse afkomst; onder de kinderen tot vijftien jaar gaat het al richting de zestig procent. Het hoogste aandeel van heel Nederland.

Vincent van der Pas is een zogenaamde kerndocent. In Rotterdam zijn er inclusief de GKH drie vmbo-scholen die met kerndocenten werken. Vincent geeft aan 1D bijna alle vakken: Nederlands, wiskunde, economie, mens & maatschappij – een samenvoeging van geschiedenis, aardrijkskunde en maatschappijleer – mens & natuur dat biologie, natuurkunde en scheikunde combineert, en burgerschapskunde. Engels, kunstvakken en gymnastiek krijgt 1D van een vakdocent. Na dit schooljaar gaat Vincent met 1D mee naar het tweede jaar. Hij is dit schooljaar voor het eerst ook coördinator van de onderbouw van de GKH, samen met zijn collega Xavier Aret, die in het lokaal naast hem aan een tweede klas lesgeeft.

Al dertien jaar werkt de GKH in de tweejarige brugperiode met kerndocenten, die allemaal uit het basisonderwijs komen. Voordat Vincent op de GKH kwam, was hij leraar van groep 8 op de christelijke basisschool Het Mozaïek aan de overkant van het kanaal de Schie dat achter de Mathenesserdijk naar de Maas stroomt. Zorgcoördinator Anja van Raamsdonk van de GKH hoorde enthousiaste verhalen over hem en vroeg hem te solliciteren. Hij weigerde eerst, maar solliciteerde aan het eind van het schooljaar alsnog en kwam overeen dat hij vier dagen zou werken in plaats van vijf. Daardoor heeft hij ook tijd voor zijn andere baan: hij maakt bruidsreportages en portretten. Hierdoor kan hij het werk van school van zich afzetten. Vincent werkt nu vijfjaar op de GKH, en 1D is zijn derde groep leerlingen. De eerste groep heeft afgelopen jaar het diploma gehaald.

Als alle formaliteiten van de eerste schooldag zijn afgehandeld, begint Vincent met het voorlezen van *Oorlog zonder vrienden*

van Evert Hartman. Vincent: 'Het boek is geschreven in 1979. Toen was ik drie en had ik heel witblond haar.' Vincents hoofd toont nu de eerste tekenen van een terugwijkende haargrens.

Vincent: 'Wat betekent de titel van dit boek?'

Naila, een mager klein meisje met felle ogen: 'Dat die jongen alleen is?'

Vincent: 'Goed, zeg. Over welke oorlog gaat dit boek?'

Dat weet de klas heel goed: 'Toen de Duitsers de baas waren in Nederland.'

Vincent: 'En wanneer was dat?'

'Van 1940 tot 1945.'

Vincent: 'Goed zo! De meeste Nederlanders waren tegen de Duitsers, maar Arnolds vader dacht dat de bezetting goed was. Hij was lid van de NSB, een partij die voor de Duitsers was. Arnold is in zijn klas het enige kind van NSB-ouders.' Vincent gaat op een tafeltje voor de kinderen zitten, zet zijn voeten op een stoel en begint met voorlezen.

Als Arnold op school in elkaar wordt geslagen, doet Vincent tijdens het voorlezen een vechtpartij na met zijn lichaam en handen. Na wat gegiechel luisteren alle kinderen geboeid. Ze ontspannen en worden wederom muisstil.

Na bijna een halfuur voorlezen krijgt 1D haar eerste les wiskunde.

Vincent: 'Ik zie dat jullie boeken allemaal gekaft zijn en een etiket hebben. Netjes! Wat heb je bij wiskunde nodig? Een schrift, en wat voor een schrift?'

Kleine Aziz houdt zijn schrift met kleine ruitjes omhoog.

Vincent: 'Dat is mooi, maar in het voortgezet onderwijs schrijven we niet meer in die ieniemieniehokjes en in kleine schriftjes.' Hij houdt zijn duim en wijsvinger dicht bij elkaar om de kleine afstand aan te wijzen. 'We hebben zo'n groot schrift nodig met van die grote hokjes.'

Tegen Aziz: 'En wat ga jij nou doen?'

Aziz: 'Ik ga een groot schrift met grote hokjes halen.'

Vincent geeft hem een hand en zegt: 'Fijn, jongen.'

Vincent houdt het wiskundeboek omhoog: 'Dit boek is eigenlijk voor mavoleerlingen. Een stapje hoger dan het advies dat de meesten van jullie hebben gekregen. Maar we weten uit ervaring dat het juist goed is. Daardoor gaan jullie meer je best doen en betere cijfers halen.' Vincent legt vervolgens uit hoe het wiskundeboek in elkaar steekt: 'Je hebt hoofdstukken en paragrafen. Wat is het verschil?' Hij bladert het boek door voor de klas. 'Kijk, je hebt eerst het hoofdstuk over lijnen, dan over oppervlaktes en dan over negatieve getallen. Die hoofdstukken zijn weer verdeeld in kleine, en die noemen we met een moeilijk woord "paragrafen".'

De klas buigt zich over haar eerste wiskundeopdracht van het schooljaar.

Vincent: 'Ik hoor jullie pennen heen en weer gaan. Wat zijn jullie harde werkers.'

Hij buigt zich over Jamil: 'Mooi handschrift', en geeft hem een klapje op zijn rug.

Jamil heeft slaperige scheefstaande ogen, een beetje een openhangende mond en kijkt vaak onrustig om zich heen. Hij trekt gekke bekken naar de jongens, waarbij zijn grote mond dwars over zijn gezicht trekt.

Vincent schrijft met een stift op een whiteboard tot hoe laat de kinderen aan de opdracht moeten werken. Op het digibord, een digitaal schoolbord, stelt hij een stopwatch in zodat de kinderen de tijd zelf bij kunnen houden. Vijf seconden voor tijd steekt hij zijn rechterhand in de lucht en telt hardop terug van vijf naar nul, onderwijl de vingers naar beneden klappend tot een vuist. De kinderen stoten elkaar aan, stoppen met werken en steken ook hun hand in de lucht.

Niet iedereen heeft het werk af. Vincent geeft opdracht het

huiswerk in de agenda op te schrijven. Eli, een slungelige jongen met zachte bruine hondenogen, begint in zijn handpalm te schrijven. Vincent schudt zijn hoofd, stopt zijn verhaal en vraagt aan Eli: 'Waar is je agenda? Niet bij je! Dat kan niet! Je moet elke dag je agenda bij je hebben! Heb je morgen je agenda bij je? Oké, hand erop?' En een high five volgt. Eli ontspant.

Na weer een kwartiertje voorlezen volgt de economieles. Dit is een vak dat ze vier jaar lang zullen krijgen, want de ГХН is een vmbo voor economie en ICT. Vincent deelt het werkboek uit dat de leerlingen in hun multomap moeten stoppen. Een aantal minuten is er geen ander geluid te horen dan dat van scheurend cellofaan, het openklappen van mappen en spiralen en het weer dichtklappen daarvan. Vincent wacht geduldig. Op de voorkant van het economieboek staat De Zwaan, de meest sierlijke van de twee bruggen over de Nieuwe Maas.

'Jullie hebben dit boek gekregen van alle mensen in Nederland,' begint hij. 'Dus jullie hebben het een beetje van mij gekregen maar ook van mijn vader. Hoe zit dat in elkaar?'

Naila: 'Iedereen betaalt ervoor?'

'Ja, iedereen betaalt belasting en een heel klein beetje daarvan gaat naar jullie boeken. Zo gaat er geld naar de straatverlichting maar ook naar jullie boeken.'

Plotseling verstrakt Vincent. Zijn ogen lichten felgroen op, hij frons: 'Jij vindt spelen met afval leuker dan wat ik hier sta te vertellen? Ik zou het fijn vinden als je een andere keuze maakt.' De klas kijkt verbaasd op want niemand heeft iets gemerkt.

'Ja, meneer,' klinkt de kleine Aziz bedeesd terwijl hij het plastic verfrommelt.

Het cellofaan levert meer geritsel op. Sommige jongens schuiven het over de tafels heen en weer. Vincent ruimt het snel op.

'Hoofdstuk 1, de leerling als consument. Wat is een consument?'

Jim: 'Een koper?'

‘Goed, zeg!’

Hij legt net als bij het wiskundeboek uit hoe het economieboek in elkaar steekt, en dat is net weer even anders dan het wiskundeboek. Hier geen hoofdstukken maar alleen nummers. ‘Bij ieder boek is dat weer anders. Ik leg het uit zodat jullie niet in de war raken.’

Dan stopt hij weer: ‘Ik zit door iemand heen te kletsen. Ik wil wel even wachten tot jullie uitgepraat zijn.’ Jamil en Eli haasten zich te zeggen dat ze klaar zijn.

Vincent: ‘Ik wil graag dat jullie de volgende keer opletten.’

Vervolgens moeten ze de begrippen en hun betekenissen die in het economieboek staan overschrijven in rode boekjes met een zwarte rug. Wanneer ze daarmee klaar zijn moeten ze de begrippen leren. De rest van het lesuur is het stil. Kleine Aziz schrijft met het puntje van zijn tong uit zijn mond. Langzaam zwelt in de gangen het geluid aan van leerlingen die van het ene naar het andere lokaal lopen. Er zwaaien broertjes, zusjes, vriendjes en vriendinnen achter het raam naar de kinderen in de klas. Oud-leerlingen zwaaien naar Vincent en hij zwaait terug. Voor economie krijgt 1D vandaag nog geen huiswerk.

De volgende uren verlopen hetzelfde: uitleg over het lesboek en het werkboek, en de eerste opdrachten maken. En iedere les is er wel een leerling zijn boek vergeten.

Na de grote pauze hebben ze om tien voor twee Nederlands. Dat is een belangrijk vak op de ГKH: de leerlingen krijgen een uur Nederlands per week extra dan de op het vmbo vereiste drie uur. Elke dag een les Nederlands behalve op vrijdag, want dan is Vincent er niet. Wederom kletst iedereen door elkaar. Vincent wacht rustig tot ze zijn uitgekletst, met zijn armen over elkaar gevouwen kijkt hij door het raam naar buiten. Als het rustig is, bedankt hij de kinderen.

Ieder hoofdstuk van het boek voor het vak Nederlands begint met het onderdeel ‘Lekker lezen’. Deze keer is het een tekst uit

de populaire kinderboekenserie *Hoe overleef ik* van Francine Oomen.

Vincent: 'Wie is de hoofdpersoon van *Hoe overleef ik*?'

Burcu, een stevig meisje met rode appelwangen, steekt meteen haar vinger op. Ze gloeit er helemaal van: 'Rosa!'

Vincent: 'Goed zo. Ken je haar?'

Burcu trots: 'Ik heb alle boeken over haar gelezen.'

Vincent: 'Ik vind lezen leuk. Jullie ook?'

Niemand antwoordt of steekt zijn vinger op.

Vincent: 'Dat is wel heel jammer.'

Ze gaan in stilte lezen. Lippen bewegen. Sommige leerlingen hoor je hardop lezen. Na vijf minuten zakt Aziz in een relaxhouding: hand onder zijn hoofd en half liggend op tafel. Het leestempo verschilt enorm. Waar de een al drie bladzijden heeft gelezen, is de ander nog op de eerste pagina.

Daarna legt Vincent uit waar de poster in de hoek van het lokaal voor dient. 'Elke week hangt hier een nieuwe poster met tien woorden. Het ministerie van Onderwijs zegt dat jullie zo veel mogelijk woorden moeten leren. Na vier weken krijgen jullie een so.'

Eli: 'Een schriftelijke overhoring!'

Vincent: 'O, jij weet de afkorting al voluit: schriftelijke overhoring. Maar wat is dat?'

Eli: 'Een overhoring die je in je schrift schrijft?'

Vincent: 'Je haalt de woorden uit elkaar, dat is heel knap. Maar nee, we maken de overhoring op een blaadje en daar krijg je een cijfer voor. Net als bij een toets, maar een toets is moeilijker.'

Naila: 'Meneer? Komt die cijfer ook op die computer?'

Vincent: 'Je ouders krijgen op de ouderavond van aanstaande dinsdag een code en daarmee kan je op de computer kijken of je cijfer in Magister, zo heet de cijferlijst op de computer, staat.'

Op het bord staan woorden als 'absoluut' en 'vanwege', met de uitleg erbij. Die moeten de leerlingen opschrijven in de andere

kant van het rood-zwarte schrift waarin ook de begrippen van economie staan. Canan kan de woorden op het bord niet zien. Ze heeft een bril nodig. Ze is een beeldschoon en bevallig meisje met amandelvormige ogen in een fijn getekend gezichtje en met dik lang golvend donker haar. Ze draagt een rood t-shirtje met Betty Boop erop en een blauw vestje om haar smalle schouders. Ze gaat vooraan zitten om de woorden over te schrijven.

Vincent: 'Krijg je een bril?' Canan knikt bevestigend.

RAMADAN

Tegen halfdrie in de middag wordt het warm in het lokaal. Na een druilerige natte zomer schijnt de zon plots fel naar binnen. Vincent zet de ramen open. Dit schooljaar gaat een beetje raar van start: de eerste echte lesdag is tegelijkertijd de laatste dag van de ramadan, de vastenmaand van de moslims. Dat betekent dat morgen het Suikerfeest begint en dat de leerlingen van islamitische afkomst, ongeveer de helft van de schoolpopulatie, een of twee dagen niet op school zullen zijn.

Vincent is blij dat de ramadan niet in het schooljaar valt. De meeste kinderen eten en drinken een maand lang niet van zonsopgang tot zonsondergang. Daarna eten ze tot in de late uurtjes en gaan veel te laat slapen. Daardoor staan ze moeilijk op, en 's middags is de energie en de aandacht weg. Van lesgeven komt dan niet veel meer.

De kinderen krijgen nu ook blozende wangen van de warmte en worden loom en hangerig door het gebrek aan eten en drinken. Om de zinnen te verzetten doet Vincent een balspelletje. Ze zitten namelijk al bijna zes uur op hun stoel.

Tegen het einde van die eerste schooldag breekt uiteindelijk de spanning. Het is alsof zowel Vincent als de kinderen hierop hebben gewacht. Als laatste opdracht moeten de leerlingen een

verhaal met een open einde afmaken.

Vincent: 'Dat vind ik altijd zo flauw, als ik een dik boek heb gelezen en je weet niet hoe het afloopt. Dit verhaal gaat over Myra, een meisje dat is geadopteerd. Is er iemand in de klas geadopteerd?'

Niemand steekt zijn vinger op.

'Kennen jullie iemand die geadopteerd is?'

Aziz vertelt over een juf op de basisschool die een jongetje had geadopteerd. Vincent knikt. Aziz zat op de basisschool waar hij eerder les gaf. Hij kent de juf ook.

Vincent vraagt waar dat jongetje vandaan kwam.

Aziz: 'Hij kwam uit Marokkaans.'

Jamil begint heel hard te lachen.

Vincent grijpt gelijk in. Fel: 'Wat gebeurt er in een klas wanneer bij elk fout antwoord de leerlingen worden uitgelachen? Dan word je ongelukkig. Weet je wat er bij mij zou gebeuren? Ik zou nooit meer mijn vinger op durven steken. Nooit meer een vraag beantwoorden. Ik vind dat heel naar.' Ondertussen pakt hij Jamil bij zijn schouders en zegt wat rustiger: 'Ik vind jou niet naar maar ik wil dat kinderen hun vinger opsteken en vragen durven te beantwoorden.'

Sheena: 'Iedereen maakt fouten.'

Vincent: 'Juist, Sheena. Zullen we afspreken dat we elkaar nooit, maar dan ook nooit meer uitlachen? Wie is het daar niet mee eens? Ik meen het serieus.'

Stilte.

'Dus hierbij spreken we af dat we elkaar zullen respecteren! Bedankt voor dit moment.'

Nogmaals een geladen stilte.

Als huiswerk moeten de leerlingen het verhaal afmaken. Het laatste kwartier mogen ze daar in de klas aan werken. Jamil en Eli doen niets, trekken gekke bekken naar elkaar en lachen.